

I dag

MÁLGAGN fólkaflökkens í Norðoyum — Norðlýsið — hefur í seinastuni gjört nógv burtur úr bergholunum, bæði tí í Suðuroy og tí í Norðoyum. Nú sigur blaðið bart út, at tað er Norðlýsið, ið hefur reist málið, og at tað eigur heiðurin fyrri, at tað nú er komið væl áleið is.

TJÓÐVELDISFLOKKURIN fekk frá nir av, at tað í landsstýrinum var eitt uppskot í umbúnað viðvíkjandi útbyggingini av øllum okkara samferðsluvegum og legði fram eitt uppskot á tingi, ið var so meinlikt uppskotinum, sum landsstýrið tókst við, at eingin, ið kendi tey veruliga víðurskiftini, var í iva um, hvadan hugskot tjóðveldisflokksins til hansara uppskot var komið frá.

EIN hovuðstáttur í hesi vegaætlan vóru sjálvandi bergholsmálini — fyrst og fremst í Norðoyum, tí tingið hevði frammanundan samtykt at veðhalda fyrri lán til bergholið í Suðuroy. Um sama mundið kom Hákon Djurhuus, sum havnaði bergholsmálið Norðoyingna í onkrari skriviborðsskuffu í landsstýrinum, við uppskoti um landskassaveðhald til bergholið í Norðoyum, hóast projekteringin ikki var liðug, og menn sostatt einki vistu um endaliga kostnaðin.

TÓKK skal Hákon Djurhuus eiga fyrri tað, at hann í hesum, sum í so mongum øðrum málum, at enda tók undir við javnaðarmonnum.

Tá ið Norðlýsið sigur seg vera komið við málinum um berghol í Norðoyum longu 16. nov. 1956, man blaðið mistaka seg. Blaðið skivur hesum viðvíkjandi:

»Spurningurin um at sleppa vegaætlanum og í staðin gera tunnel norð um fjall varð reistur í Norðlýsinum 16/11 —56. Fólka- og sjálvstýrisflokkurin reistu málið á tingi 13/2 —57, og dagin eftir kom javnaðarflokkurin við sama uppskoti.....«

GREININ er í fyrsta lagi ikki beinleiðis blaðsins, tí hon er frá einum innSENDARA, ið nevnið seg »væ« og byrjar við, at

»... tað verður av og á skrivað um at binda Norðoyar meira saman...«
Hetta er rétt, tí menn hovdu talað og skrivað um berghol í Norðoyum mong ár frammanundan.

TÁ IÐ Norðlýsið vil vera við, at tað er fólka- og sjálvstýrisflokkurin, ið hava reist málið um bergholið í Norðoyum, so er hetta heldur ívasamt.

TEIMUM Á TINGI TNIMUM Á TINGI

Um hetta mundið bar Richard Jacobsen, lótingsmaður, nokur mál fram fyrri javnaðarflokkin. Hann var í landsstýrinum við málunum og fekk har at vita, at tað eingi onnur mál vóru komin á dagsskrá; men hóast hetta vóru mál frá Hákonu Djurhuus komin at standa fremri á dagsskránni, tá dagsskráin var uppsplin í tinghúsinum — mál, ið umrøddu somu evni.

Hvønn lut Hákon Djurhuus hefur havt í endaligu uppsetanini av dagsskránni er okkum ókunnugt, men ikki langt frammanundan visti »14. September« at siga frá, at tjóðveldisflokkin hevði lagt fram mál um at yvirtaka kongsjórðina, og har hendi tað lagna, at eitt uppskot frá Hákonu Djurhuus um eisini at yvirtaka kongsjórðina var komið at standa fremri á dagsskránni, tá málið skuldi víðgerast á tingi.

Tá Norðlýsið vil vera við, at Fólka- og sjálvstýrisflokkurin hava reist málið 13/2 —57, so er hetta ikki samsvarandi veruleikan. Hesir flokkar komu ikki við nokrum uppskoti um at fara undir tunnelgerð í Norðoyum, men biðja tingið hin 14. januar 1957 um at taka hetta mál til víðgerðar. Í áheitan Hákon Djurhuusar stendur m. a.:

»Mannaskarðstunnellin er fallin burtur, tí vegurin er lagdur annan veg, men tá javnaðarflokkurin í hesi tingsetu bara hefur uppskot um Hvalbiar — Tvorstunnellina, loyva vit undirritaðu okkum at biðja háttvirða ting TAKA TIL VÍÐGERÐAR eisini tunnellið á Borðoyuni og veggerð í samband við tær.....«

Í hesum skrivi er einki uppskot um nakra tunnel og enn minni nakad uppskot um tær neyðugu peningajáttanir. Í skrivi javnaðarflokksins, sum varð skrivað í Klakksvík 5. januar 1957, men ikki lagt fyrri tingið fyrr enn 15. januar 1957, verður sett fram:

»UPPSKOT til lótingslóg um studing til tunnel, brúgv og veg millum Klakksvík, Norðeypli og Viðareidi.«
Í aðru grein í hesum uppskoti verður sagt:

»Landsstýrinum verður givið í hendi at læna í mill. uppá ta í § 1 nevndu játtan og at skipa fyr kanning og kostnaðarættan av nevndu arbeiðum, so tey kunnu byrja í hesum ári.«

HER hendi tverri einki meira. Hákon Djurhuus var landsstýrismaður og hevði hesi mál um hendi.

Upps kotið havnaði í onkrari skriviborðsskuffu í landsstýrinum. Tað er væl einki at ivast í, at um fólkaflokkurin framvegis hevði verið í landsstýrinum, so vildi bergholið í Norðoyum sovið við sama lag.

gomul. Nú skal fyllast uppi tað liðið, ið var orsakað av áðurnevndu afturgongd og so tað, ið var ov lítið frammanundan niðurgongutiðini. Tey skipini, ið komin eru, muna væl, men tað er ikki hvør bygd, ið enn hevur fingið tey arbeiðsambóðini, ið so stórliga trot er á. Fleiri skip eru í gerð og onnur í umbúnað. Við teimum íleggjarættanum, sum nú verða framdar bæði á sjógv og landi, skuldi góðar vónir verið til, at arbeiðsloysið verður minkað niður í lítið og einki eftir styttri áramáli. Ið hvussu er hevur núsitandi stýri lagt alla orku á at skapa vinnu til allar arbeiðsførar hendur.

IKKI fyrr enn javnaðarflokkurin aftaná valið í 1958 var komin upp í landsstýrið kom gongd á aftur. Peningur til projekteringina varð jattaður; projekteringin byrjaði og verður hildin áfram, hagar til liðugt er. Síðan verður farið undir bergholið. Longu nú er vegstrekkið, ið skal sambinda bergholið við høvuðsveginn í Klakksvík avmált.

BERGHOLSMÁLINI hava áður verið nevnd á tingi, men bergholið í Norðoyum hefur ongatið verið víðgjørt av sonnum. Í tingsetuni 1949—50 verður sagt í sambandi við »Havna- og vegamál«:

»Landsverkfrøðingurin, sum hefur bið ið ingeniorfirma geva leysliga byggi- og kostnaðarættan fyrri tunnellið gjøgnum fjallið við Mannaskarð út frá tí jarðfrøðisligu kanning, ið fram er farið, verður biðin um eisini at útvega líkandi kanning við byggi- og kostnaðarættan fyrri tunnellið frá Trongisvágssdalinum til Hvalbo.«

Bergholið í Norðoyum verður ikki nevnt; men í hesum sama viðfangi er m. a. Hákon Djurhuus við til at gera hetta uppskiotið til tað, ið frammanfyrri er endurgivið:

»... til hesa seinru tunnel verður fyrribils jattað kr. 25.000.«

ÁHUGIN fyrri bergholinum í Norðoyum hefur tá neyvan verið stórrur, og er tað heldur ikki seinri, tí í skrivi sínum til tingið hin 14. jan. 1957 sigur Hákon Djurhuus m. a.:

»... loyva vit undirritaðu okkum AT MINNA Á tað, ið stendur í álitinum í tingmáli: vegir og lendingar í tingsetuni 1948, har nevndin nevnið tær tunnellið, ið talan kemur at vera um í framtíðini.«

TÁ IÐ so Norðlýsið sigur, at

»... Fólka- og sjálvstýrisflokkurin reistu málið á tingi 13/2 —57...«
so er hetta veruleikafjart, tí í hesum skrivi er avgjort einki uppskot um at fara undir ella gera nakra tunnel i Norðoyum.

Einasta uppskot, ið lagt er fram á tingi um berghol í Norðoyum — uppskot um gerð av einum bergholi og peningajáttan til tað — er komið frá javnaðarflokkinum.

TAÐ stuttliga í skrivning Norðlýsisins eigur ikki at verða gloymt. Blaðið sigur:

»Men so kom naggaðin i, og tað kundi sæð út sum alt fór at fara aftur í omnu sína. Men nú var ikki at gevast, og vit hava her í Norðlýsinum skrivað so nógv um málið, at tað fekk ikki loyvi at sovna aftur.....«

OKKUM kunnugt nevndi Norðlýsið ikki eitt einasta orð um bergholið frá tí, Hákon Djurhuus lat tað sovna í 1957 og hagar til javnaðarflokkurin var komin í landsstýrið og fekk málið fram aftur. Síðan tá hevur Norðlýsið skrivað dúgliga, men meira fyrri at miskenna javnaðarflokkin enn eini endaligari loysn av hesum máli, tí tað er ikki longri síðan enn 3. mars í ár at blaðið avskrivur bergholið við hesum orðum:

»Vit mega allir harmast um, at vit onki berghol finga.«

Bókun-bloð

EIN skúlasurningur av alstórum týðningi er undirvísingin í máli. Í fyrsta lagi skulu børn læra bæði føroyskt og danskt og afturat hesum koma so bæði enskt og týskt hjá teimum, ið søkja sær kunnleika við millum-, real- og preliminar-skúlarnar. Um hetta skrivað Ludvik Petersen, kennari, grein í Skúlablaðnum, har hann m. a. dregur fram úrlit av kanningum um málundirvísing í Danmark. Ludvik Petersen endar greinina soleiðis:

»Man hetta ikki vera vert at hugsa

um hjá okkum í Føroyum, hetta og orð Floranders um, at helst skulu í minsta lagi tvey ár ganga frá tí, vit fara undir at læra eitt mál, til vit fara undir hilt næsta, má fáa okkum at spyrja: mundi ikki verið betur at biðja við týskum til í I. realflokki (eftir tí nýggju skipanini) ella á 8. skúlaári?»

ey Q ad

VARABISPURIN. Sum vit áður hava nevnt, fekk Dimmalætting tað burtur úr víðgerðini av bispamálunum á tingi, at tað vóru baptistarnir, ið vóru á vágsskalini, tá samtyktin varð gjord um varabispin. Um hetta sama evni skrivur ein »Kirkjumaður« í Dagblaðnum:

»Eingin, sum er góður við kirkjuna, ynskir bispamálið skal gerast til eitt trætmál millum kirkjufólk, men so mega eisini teir, sum eru imóti, vara seg fyrri at gera tað til eitt trætmál, sum nú við at blanda fullkomuliga ósekar baptistar uppi. Hetta smakkar alt ov nógv av tí religionstolerancu, sum vit hava so ringar royndir av aðrastaðni, og sum vit tiberur kunnu siga, at fremstu menn í føroysku kirkjunni ongan lut eiga í.«

veitst tú

— **AT JAVNAÐARFLOKKURIN** er landsins størsti flokkur og fekk við seinasta lótingsval 26 pst. av atkvøðunum, meðan sambandsflokkurin og tjóðveldisflokkurin finga hvør sínar 24 pst. av atkvøðunum.

AT fólkaflokkurin við seinasta lótingsval einans fekk 17 pst. av atkvøðunum, meðan hann við lótingsvalið 1945 fekk ikki minni enn 43 pst. av atkvøðunum.

AT javnaðarflokkurin frá tí, hann í 1928 stillaði upp fyrstu ferð og fram til seinasta val hevur fingið hetta atkvøðutal og prosentliga tal av samlaðu atkvøðingini:

	atkvøður:	pst.
1928	671	11
1932	816	10
1936	1892	24
1940	2012	24
1943	1919	20
1945	3007	23
1946	3689	28
1950	2596	23
1954	2515	20
1958	3582	26

Her er at viðmerkja, at til valið 1946 stillaðu javnaðar- og sjálvstýrisflokkurin upp í felag.

AT javnaðarflokkurin alla tíðina hevur havt størst atkvøðutal í Suðuroy:

	atkvøður:	pst.
1928	366	31
1932	373	26
1936	806	51
1940	773	47
1943	843	42
1945	1172	42
1946	1270	44
1950	1084	44
1954	878	36
1958	1308	48

AT fólkaflokkurin í 1943 fekk ikki minni enn 58 pst. av atkvøðunum í Suðuroyar valdømi, men at hetta atkvøðutal nú er minkað til einans at vera 20 pst.

AT sambandsflokkurin er einasti flokkur, ið nakrantíð hevur havt reinnan meiráluta á tingi. Hetta hendi í 1932, tá fekk flokkurin 52 pst. av øllum atkvøðum.

AT næstur sambandsflokkinum í stóð kemur fólkaflokkurin, sum í 1945 fekk 43 pst. av øllum atkvøðum.

SOSIALURIN Viðmerkingar

TANN útbyggingin, ið nú fer fram bæði á landi og sjógv, er komin ov seint í lag. Eitt úrlit av hesum er hitt mikla arbeiðsloysið, ið framvegis reður í nógv um bygdum. Tey nýggju skipini, ið koma nú í størri tali enn áður, gera sitt til at arbeiði verður til fleiri og fleiri hendur, men tey muna higartil ov lítið, tí bara tey undanfarnu 8 árin, áðrenn hetta landsstýrið varð skipað, minkaði skipaflotin við umleið 5500 tonnum. Skipaflotin var tá ov lítill og skipini ov